

23 יולי, 2020

הגדון: חוות דעת בנושא קבלת מזומנים מנוסעים בתחבורה ציבורית בעידן הקורונה

נתבקשתי על ידי נציגות ההסתדרות הלאומית לכתוב את חוות דעתי בנושא קבלת מזומנים עבור נסיעה בתחבורה ציבורית על ידי הנהגים.

אני מומחה לרפואה פנימית ומחלות זיהומיות. ניהלתי את המחלקה למיקרוביולוגיה קלינית ומחלות זיהומיות במרכז רפואי הדסה עד לפני כמה חודשים, כיהנתי כיו"ר האיגוד הישראלי במחלות זיהומיות במשך ארבע שנים. אני פרופסור מן המניין במחלות זיהומיות באוניברסיטה העברית.

מגפת הקורונה נגרמת ע"י נגיף חדש ששמו SARS-CoV-2 והוא גורם למחלה נשימתית הנקראת COVID-19. המגפה העולמית החלה בפברואר 2020 ומאז פגעה במיליוני בני אדם ומאות אלפים נפטרו. המגפה ממשיכה להכות בארצות רבות ברחבי תבל. בישראל המגפה התחילה לקראת סוף מרץ. בחודשיים הראשונים למגפה היה רושם של יכולת להגביל את התפשטות המגפה אך בשבועות האחרונים ישנה שוב עלייה משמעותית במספר החולים.

דרכי ההעברה של הנגיף ידועות. עיקר ההעברה היא "טיפתית", כלומר אדם שנושא את הנגיף מפזר אותו לנמצאים בסביבתו במרחק של כשני מטר בזמן שהוא נושם, מתעטש או משתעל. בנוסף לכך במידה שנושא הנגיף נגע בפניו, הנגיף יכול להימצא על ידיו של החולה. אם בהמשך הוא נוגע בסביבה או באדם אחר (למשל לחיצת ידיים) הוא עלול להעביר את הנגיף לידיים של האדם הנוסף. משם הדרך קצרה עד להדבקה. האדם הבריא עם נגיף על הידיים ממגע עם החולה עלול לגעת בפיו, באפו או בעיניו והנגיף יחדור לגופו.

עד היום אין תרופה יעילה למחלת הקורונה. אין תרופה שיכולה לטפל באופן יעיל בחולים. אין חיסון למחלה. אנו כולנו תקווה שתוך פרק זמן סביר (בין חצי שנה לשנתיים) יהיה חיסון. עד אז חובה עלינו לפעול על מנת להקטין את התפשטות הנגיף באמצעים שנקראים "אמצעים לא תרופתיים" (Non-Pharmaceutical Interventions או NPI). אמצעים אלו כוללים פעולות פשוטות יחסית: עטית מסכה על הפנים כולל האף, שמירה על מרחק חברתי וחיטוי ידיים. קיימות הנחיות מאוד ברורות לגבי שמירת מרחק של 2 מטר בין אדם לאדם, הימנעות מהתקהלות, עטית מסכה במפגש עם אנשים, הימנעות ממגע כמו לחיצת ידיים וחיטוי ידיים.

היות והעברת נגיף הקורונה מתרחשת כפי שתוארתי במגע ידיים ויש הנחיה ברורה להימנע מלחיצת ידיים, קל מכאן להסיק שהעברה של מזומנים כמוה כלחיצת יד. אדם חולה בקורונה עלול לשאת את הנגיף על ידיו ולהעבירו לאדם שני בעת העברת מזומן מיד ליד.

בנוסף, העצירה ליד הנהג על מנת לשלם במזומן ולקבל עודף מביאה לכך שישנה התקהלות מקומית סביב הנהג דבר הגורם לצפיפות שעלולה גם היא להגביר את סכנת ההדבקה בנגיף בין הנוסעים עצמם ועם הנהג.

ברחבי העולם הוצאו הוראות ברורות על הימנעות משימוש במזומן בתחבורה ציבורית. כך ארגון חשוב ביותר בארצות הברית הקובע מדיניות בכל הנוגע למחלות מדבקות, המרכזים למניעת מחלות (Centers for Disease Control) הוציא הנחיות לשימוש באמצעי תשלום ללא מגע "Use touchless payment" (1).

המחלקה למיקרוביולוגיה קלינית ומחלות זיהומיות

פרופ' אלון מוזס

בית החולים האוניברסיטאי הדסה

באירלנד הוצאו הנחיות ברורות לנהגי אוטובוסים כבר בתחילת המגפה בתאריך 16.3.2020, לפיהן אין לקבל תשלום במזומן לכרטיסי נסיעה (2).
סכנת ההדבקה בנגיף קורונה עם תשלום במזומנים הינה לנהג התחבורה הציבורית ולנוסע. כל אחד מהם עלול להדביק את השני אם יעבירו כסף מזומן מיד ליד. החשש מהדבקה בנגיף קורונה בתחבורה ציבורית הוריד את השימוש בתחבורה זו ברחבי העולם (3). על מנת להחזיר את אמון הציבור בבטיחות שבנסיעה בתחבורה ציבורית ועל מנת להגן גם על הנהגים וגם על הנוסעים, יש לפעול על פי כללי הזהירות המוכרים הרשומים למעלה.
לאור כל האמור לעיל, אני ממליץ חד משמעית, למען בריאות הנהגים והנוסעים, להימנע מקבלת תשלום מזומן בתחבורה ציבורית.

בכבוד רב,

פרופ' אלון מוזס

ביבליוגרפיה:

1. <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/daily-life-coping/using-transportation.html>
2. <https://www.irishtimes.com/news/ireland/irish-news/coronavirus-bus-and-train-drivers-will-no-longer-accept-cash-fares-says-union-1.4204146>
3. https://moovitapp.com/insights/en/Moovit_Insights_Public_Transit_Index-countries?_hstc=171844735.4f1e2f9ceaafc025b72e4724ff67c77a.1595414191405.1595414191405.1595414191405.1&_hscc=171844735.1.1595414191405&_hsfp=3679915686